

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM  
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ  
MATEŘSKÁ ŠKOLA BAVOROV**

**„OBJEVUJEME SVĚT KOLEM NÁS“**

**Když děti žijí s přízní a přátelstvím, učí se nacházet ve světě lásku**

<b>Obsah</b>			
1.		Identifikační údaje o škole	3
2.		Úvod	4
3.		Charakteristika školy	4
4.		Podmínky předškolního vzdělávání	5
	4.1.	Společná pravidla soužití	5
	4.2.	Věcné podmínky	6
	4.3.	Životospráva	7
	4.4.	Psychosociální podmínky	7
	4.5.	Personální podmínky	8
	4.6.	Řízení školy	8
	4.7.	Spoluúčast rodičů	8
	4.8.	Spolupráce s institucemi	9
	4.9.	Podmínky pro zajištění bezpečnosti a zdraví	10
	4.10	Přijímání dětí	11
5.		Organizace chodu MŠ	12
	5.1.	Organizace dne	12
6.		Organizace vzdělávání	15
7.		Vzdělávání dětí se SVP	16
	7.1.	Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP dítěte se SVP	16
	7.2.	Podmínky pro vzdělávání dětí se SVP	16
	7.3.	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	17
8.		Vzdělávání dětí nadaných	17
	8.1.	Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných	18
9.		Vzdělávání dětí od dvou do tří let	18
	9.1.	Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let	18
10.		Charakteristika vzdělávacího programu	20
	10.1.	Vize	20
	10.2.	Způsob realizace	20
	10.3.	Vzdělávací záměr	21
	10.4.	Vzdělávací oblasti	21
	10.5.	Vzdělávací cíle	22
	10.6.	Klíčové kompetence	22
	10.7.	Formy a metody práce	24
	10.8.	Doplňkové programy	25
11.		Evaluační systém - vnitřní evaluace a hodnocení MŠ	27
12.		Objevujeme svět kolem nás – charakteristika	33
	12.1.	Tematické bloky	34
		I. Jdeme do školky	34
		II. Jak voní podzim	37
		III. Když padá listí	40
		IV. Vánoční čas	43
		V. Zima, zima, zimička	46
		VI. Co děláme celý den	49
		VII. Jaro ťuká	52
		VIII. Svátky jara	55
		IX. Já, moje rodina a mé město	58
		X. Je nám dobře na světě	61
13.		Závěr	64

## **1. Identifikační údaje o škole:**

<b>Název:</b>	<b>Mateřská škola Bavorov, okres Strakonice</b>
<b>IČO:</b>	75000636
<b>Adresa:</b>	Útěšovská 380, BAVOROV, 387 73
<b>Kontakt:</b>	<b>telefon:</b> 383 390 337 <b>email:</b> <a href="mailto:skolka@msbavorov.cz">skolka@msbavorov.cz</a> <b>web:</b> <a href="http://www.msbavorov.cz">www.msbavorov.cz</a> .
<b>Druh organizace:</b>	Příspěvková organizace od 1.1.2003
<b>Plánovaná kapacita:</b>	104 dětí
<b>Počet tříd:</b>	4
<b>Statutární zástupce:</b>	Mgr. Marie Jandová
<b>Zřizovatel školy:</b>	Město Bavorov, Náměstí Míru 1, BAVOROV, 387 73
<b>Číslo jednací:</b>	2 D/2015
<b>Schválení:</b>	ŠVP byl schválen pedagogickou radou dne 24.8.2015 Aktualizace ŠVP schválena pedagogickou radou 26.8.2024
<b>Účinnost od:</b>	1.9.2024

Tento dokument je veřejný, jeho výtisk je k dispozici na nástěnce u vchodu do budovy, u ředitelky školy a učitelek na třídách.

## **2. Úvod**

### **Proč „Objevujeme svět kolem nás“?**

Název „Objevujeme svět kolem nás“ vychází z toho, že dětem v tomto věku je zcela vlastní a přirozená touha a potřeba poznávat svět, jsou zvědavé a je tudíž více než vhodné této skutečnosti využít „tím správným způsobem“ a „správně cílenými podněty“ zajistit jejich optimální rozvoj. Bude-li zajištěn optimální rozvoj dětí, na základě jejich možností a schopností, budou-li zajišťovány v patřičné míře jejich potřeby, pak je také předpoklad, že budou spokojené, bude se jim ve školce líbit a budou do ní i rády chodit. To je přání všech rodičů. Protože naše mateřská škola považuje rodiče za své partnery, je právě proto důležité, aby i oni byli spokojeni s tím, jak je o jejich dítě postaráno, jaké pokroky dělá. A spokojenost dítěte a jeho optimální rozvoj je tudíž tím nejlepším možným ukazatelem a měřítkem.

### **Proto „Objevujeme svět kolem nás“, proto Spokojené dítě – Spokojený rodič.**

Rodiče od nás, učitelek mateřských škol, očekávají, že budeme ve své práci profesionály a zvládneme všechny role potřebné při výchově jejich dětí.

Učitelka nahrazuje dítěti maminku v době její nepřítomnosti. Stává se „maminkou na chvíli“.

Dokáže dítěti pomoci zejména v adaptaci na nové prostředí. Usnadňuje mu pobyt v mateřské škole pohlazením, pochováním, milým slovem či úsměvem.

Rodič, který nám svěřil své dítě, očekává, že bude o ně dobře postaráno a my se budeme ze všech sil snažit to dokázat a nezklamat jeho důvěru.

## **3. Charakteristika školy**

Naše mateřská škola je venkovská škola, byla postavena bavorovskými občany v roce 1936.

Vybrali pro ni nádherné prostředí stranou města, na kopci u lesa, tedy ideální prostředí pro děti.

Původní stavba měla dvě místnosti pro dvě třídy a služební byt v podkroví. Později zde byly z bytu zřízeny jesle. Takto sloužila až do roku 1980. V tomto roce byl zkolaudován nově přistavěný pavilon, v každém podlaží s jednou třídou a příslušenstvím. V té době byla škola naplňována na 80 až 90 dětí.

V minulých letech byla kapacita školy naplňována na 80 dětí a děti byly rozděleny do 3 tříd. MŠ prošla částečnou rekonstrukcí a byla zřízena další – čtvrtá třída. V současné době máme k dispozici čtyři oddělené třídy, z toho dvě s bezbariérovým přístupem, s veškerým vybavením, tělocvičnu a ložnici. Mateřská škola má naplněnou kapacitu – 104 dětí a ty jsou rozděleny do tří věkově smíšených tříd a jedné heterogenní, kde děti plní povinnou předškolní docházku. Provoz zajišťují ředitelka, 7 kvalifikovaných učitelek, 3 pedagogické asistentky, 1 školní asistentka, 1 domovnice, 2 uklízečky a 1 kuchařka.

Máme prostornou zahradu, která je vybavena novými dřevěnými houpačkami, prolézačkami, několika zahradními domky a třemi pískovišti. Terén zahrady je přirozeně zvlněný a je zde i uměle vytvořený svah, který v zimě využíváme ke klouzání a bobování. V budoucnu je naším dalším cílem pokračovat v modernizaci a zkvalitňování prostředí zahrady a budovy.

## **4. Podmínky předškolního vzdělávání**

### **4.1. Společná pravidla soužití**

Snažíme se vytvářet prostředí, kde vládne pohoda, úsměv a příjemná rodinná atmosféra. Chceme dětem zprostředkovat a poskytnout mnoho zajímavých a nových podnětů a věříme, že co do dětí vložíme, uvízne a zůstane v jejich nitru celý život.

- Při příchodu dětí – laskavé přijetí, při odchodu dětí – rozloučení se
- Jídlo – nenutit děti do jídla, respektovat přání dětí a rodičů
- Jeden den v týdnu – mazací den
- Vést děti k samostatnosti při sebeobsluze dle věkových zvláštností
- Spánek – předškoláci – klidový režim ve třídě, nespí, odpočívají, poté si jdou hrát, malé děti – klidový režim v ložnici, dítě, které neusne si jde k předškolákům hrát
- Komunikace mezi pedagogy – schůzka dle potřeby
- Rituály – každá třída si vytváří svůj – viz. TVP
- Konzultace s rodiči – informativní schůzky – hromadné, dále pak po 16 hodině individuálně po domluvě s učitelkou (taktní přístup)
- Pravidla soužití vytvořená s dětmi – piktogramy, umístěné na viditelném místě ve třídě

## 4.2. Věcné podmínky

Každá třída má prostor pracovní a herní, prostory jsou dostatečně velké, herní prostor je ve všech třídách pokryt kobercem, všechny třídy mají v pracovním prostoru nové stolky a židličky, při výběru tohoto nábytku byl brán zřetel na velikost a proporce dětí.

Vybavení tříd novým nábytkem je realizováno postupně s ohledem na finanční možnosti, nábytek je upraven tak, aby si děti mohly podle dohodnutých pravidel samy brát vše potřebné pro svoji činnost.

Dbáme, aby prostředí bylo vkusné a estetické, každá třída má své vlastní sociální zázemí, ve třídách je dostatečné množství hraček a nářadí k pohybovým činnostem, dětem jsou volně dostupné. Dbáme na bezpečnost dětí, nejmenším dětem jsou určeny hračky ve spodních policích tak, aby drobné předměty nebyly v jejich dosahu. Hračky jsou průběžně dle finančních možností obměňovány a doplňovány,

Pro potřeby hudebních činností je zde dostatek rytmických nástrojů, flétniček a každá třída má k dispozici elektronické klávesy.

V šatnách každé třídy jsou dostatečně velké nástěnky určené pro informace pro rodiče a výtvarné práce dětí.

Zahrada MŠ je dostatečně veliká, kapacitně odpovídá, vybavena nářadím dřevěné konstrukce, děti mají dostatečné množství hraček pro hru na zahradě, ty jsou dětem snadno dostupné, umístěné v zahradním altánu.

### Na co nezapomínáme

- pravidelný a průběžný úklid všech prostor MŠ
- pravidelné a dostatečné větrání, sledování teploty ve třídách – nepřetápíme
- provádění požadovaných revizí na zařízení, na dodržování jejich termínů
- pravidelné sečení travnatých ploch zahrady
- bezpečnost dětí při všech činnostech

Cílem je postupné zlepšování prostředí školy a zajištění větší bezpečnosti dětí. Snažíme se, aby prostředí školy působilo příjemně a útulně. Na chodbě je výzdoba, která jde tematicky ruku v ruce s ročními obdobími. Stejně tak výzdoba tříd, šaten a nástěnek, která je průběžně obměňovaná, a na její výzdobě se podílejí děti svými výtvary. V budoucnu je plánována celková rekonstrukce přístupové cesty a chodníku, dále ve spolupráci se zřizovatelem postupné zateplování budovy a oprava fasády.

### 4.3. Životospráva

Denní řád je dostatečně pružný, režim dne je pouze orientační s ohledem na individuální možnosti dětí a na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby, pravidelně střídáme dobu činností a odpočinku, většinu aktivit se snažíme provádět venku (pokud to počasí dovolí), děti mají dostatek volného pohybu.

Je důsledně dbáno na dodržování pitného režimu v průběhu dne, děti mají k dispozici čaj (ovocný, míchaný, vodu), který je na viditelném a dětem přístupném místě, děti k tomuto účelu používají kalíšky nebo hrnečky (ty jsou z hygienických důvodů a pro snadnou identifikaci opatřeny značkou dítěte).

Mateřská škola nemá vlastní kuchyni, pouze výdejnu stravy. Stravování smluvně zajišťuje školní jídelna při Základní škole Bavorov a strava se dováží. Častou komunikací s vedoucí školní jídelny se snažíme, aby jídelníček byl co nejpestřejší a odpovídal zásadám zdravé výživy, což se nám daří, a proto došlo v poslední době k mnoha pozitivním změnám ve prospěch zdravého stravování. Děti si samy určují množství jídla. Snažíme se jim s ohledem na jejich schopnosti a možnosti poskytovat dostatek prostoru pro samostatnost a vést je i k samostatné obsluze.

### 4. 4. Psychosociální podmínky

Dbáme, aby děti měly dostatek tekutin v průběhu celého dne, odpolední spánek využívají zvláště malé děti a děti, které chtějí spát, a mají proto svá lehátka a lůžkoviny.

Větší děti jen odpočívají (asi do 13.<sup>00</sup>), poslouchají pohádku, hudbu apod. pak si hrají, pokud někdo do jedné hodiny z malých dětí neusne, oblékne se a jde si právě do téhle „odpočívající“ třídy hrát.

K tomu, aby se děti cítily dobře, spokojeně, jistě a bezpečně v mateřské škole, přispívá přístup a chování učitelek, které se snaží být vstřícné, empatické, maximálně s dětmi komunikují a naslouchají jim, snaží se maximálně respektovat jejich volbu, přání, při plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí tak, aby vyhovovaly jejich vzdělávacím potřebám a možnostem. Nově přichozím dětem umožňujeme postupnou adaptaci.

Vytváříme společně s dětmi pravidla chování (ve třídě, při pobytu venku atd.), která formulujeme slovně a pomocí piktogramů (jsou na viditelném místě v každé třídě).

Děti se volně pohybují v prostorách třídy, v případě, že potřebují opustit třídu (WC, šatna) pouze toto oznámí učitelce. Mohou si vybrat hru podle svého zájmu nejen ráno, ale i v průběhu dne, proto se snažíme dětem nabízet činnosti tak, aby měly možnost volby. Vyhýbáme se soutěživým

hrám, klademe důraz na radost z činnosti a podněcujeme v dětech pocit sounáležitosti ke skupině.

### **Dbáme na důsledné provádění ranního filtru, protože nemocné děti do kolektivu nepatří!**

#### **4. 5. Personální podmínky**

V mateřské škole pracuje 6 plně kvalifikovaných učitelek a 2 učitelky si dodělávají kvalifikaci na střední škole.

3 učitelky včetně ředitelky mají vystudovanou VŠ v oboru předškolní pedagogiky. O jazykový projev dětí (výslovnost) pečují tři učitelky, které jsou logopedickými asistentkami. Odborné poradenství a supervizi v oblasti logopedické prevence zajišťuje Dyscentrum-Strakonice, v případě potřeby spolupracujeme s odborníky PPP, SPC. Všechny učitelky ke svému odbornému růstu využívají nabídky seminářů a studují odbornou literaturu. Na škole je zajištěno překrývání učitelek při přímé pedagogické činnosti min. 2,5 hod. denně v čase od 8.30 hod do 12.00 hod.

O plynulý provoz a čistotu se stará domovnice, uklízečky a kuchařka.

#### **4. 6. Řízení školy**

Organizační řád a směrnice školy vymezují jasná pravidla a kompetence zaměstnanců školy, důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci a vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství.

Tvorba ŠVP vychází z podrobné analýzy a hodnocení, na jeho tvorbě se podílejí všechny pedagogické pracovnice, které následně tento dokument rozpracují do třídních vzdělávacích programů.

Ředitelka školy kontroluje a vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, zapojuje spolupracovníky do řízení školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Snaží se, aby všichni zaměstnanci tvořili tým a spolupracovali s rodiči.

Ve škole je funkční informační systém, pedagogické rady se konají dle plánu pedagogických rad, provozní podle potřeb školy, jednou za čtvrtletí jsou porady integrovány za účelem podpory týmové práce k řešení problémů za účasti všech zaměstnanců.

#### **4. 7. Spoluúčast rodičů**

Rodiče dětí jsou pro nás především partnery. Spolupráce s nimi je přínosem pro nás, a hlavně pro děti. To vše začíná již při nástupu dítěte do mateřské školy. Pokud rodiče projeví zájem,



mohou

po domluvě s učitelkou v době adaptace pobývat ve třídě s dítětem a pomoci mu překonat počáteční ostych, někdy i bázeň a pláč.

Je naším cílem, aby spolupráce s rodiči fungovala na základě partnerství (otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt atd.), protože pak může být opravdovým přínosem pro nás všechny. Jsme rádi, když se otevřeně vyjadřují k naší práci, provozu, akcím, aktivitám, jejich názor je pro nás důležitý. Rodiče jsou pravidelně, průběžně a dostatečně informováni o všem, co se v MŠ děje (nástěnky jsou v každé šatně, kam rodiče každé ráno přichází – poskytují informace o činnosti ve třídě, o tom, co budeme potřebovat pro naši práci, o akcích školy atd). Informace také získávají prostřednictvím našeho webu: [www.msavorov.cz](http://www.msavorov.cz). Dále je důležitý osobní kontakt, schůzky s rodiči, informujeme je o tom, jak jejich dítě prospívá, domlouváme se na společném postupu při jeho výchově a vzdělávání (respektujeme soukromí rodiny a získané informace považujeme za diskrétní). Rodiče pomáhají svým dětem při plnění drobných „domácích“ úkolů (přinést si něco na druhý den nebo třeba domalovat obrázek apod.), cílem je utvářet v dětech smysl pro povinnost a zodpovědnost.

Nabízíme rodičům poradenský servis, organizujeme besedy, v případě zájmu poskytneme kontakt na odborníky nebo jej zprostředkujeme a chráníme soukromí rodiny a zachováváme diskrétnost.

#### **4.8. Spolupráce s institucemi**

Důležitá je pro naši práci **spolupráce se Základní školou Bavorov**. Cílem je usnadnit dětem přechod z mateřské školy do základní školy a velkým přínosem pro naši další práci jsou informace o tom, jak si děti ve škole vedou (zpětná vazba). Děti několikrát navštíví svoje kamarády ve škole. Seznámí se s p. učitelkou. Zahrají si společně hry, na začátku září pro nás kamarádi z první třídy připraví Šípkovanou a my hledáme poklad, zveme školáky na pohádku k nám. Připravíme besedu s p. učitelkou, která si v září převezme prvňáčky a bude s nimi po celé další období pracovat. Samozřejmostí je účast našich učitelek u zápisu dětí do první třídy.

Spolupracujeme s **pedagogicko-psychologickou poradnou**. Pracovnice PPP po domluvě s námi a rodiči provádí v případě potřeby a zájmu přímo v MŠ orientační testy školní zralosti. Před zápisem dětí do 1. třídy přijde pracovnice PPP do mateřské školy na besedu s rodiči předškoláků. **Dyscentrum – Strakonice** zajišťuje poradenský servis pro děti, rodiče a mateřskou školu poradenský servis a supervizi ohledně péče o jazykový projev dětí.

**Spolupráce se zřizovatelem Městem Bavorov** je velice dobrá, zajišťuje financování provozu, kontroluje nakládání s přidělenými finančními prostředky a naší společnou snahou je zkvalitnění prostředí MŠ, to se nám postupně daří.

**Odbor školství a kultury Mě Ú Vodňany** provádí přidělování finančních prostředků na mzdy a ONIV a v případě potřeby poradí a poskytnou odbornou konzultaci.

**OSPOD** – konzultace sociální problematiky rodiny a dítěte

**Školský servis a školské ekonomické služby Písek** nám zpracovávají mzdy, účetnictví a statistické výkazy i zde je spolupráce na dobré úrovni.

**Městská lidová knihovna Bavorov** a její vedoucí pro děti pravidelně pořádá besedy nad knihou a „Čtení před spaním.“

#### **4. 9. Podmínky pro zajištění bezpečnosti a zdraví**

##### **Zdravotní péče:**

V rámci **prevence zubního kazu** si děti pravidelně čistí zuby po obědě, každé dítě má svůj kelímek, kartáček, zubní pastu.

**Prevence očních vad** – zajištění očního screeningu odborníkem.

Při úrazu či náhlém onemocnění učitelka zajistí patřičnou péči s okamžitou informací zákonných zástupců.

Pobyt venku je přizpůsobován počasí a kvalitě ovzduší. Při velké větru, inverzi, silném dešti, velkém horku, mrazu pod – 10 °C se pobyt venku nekoná. Učitelky berou ohled na oblečení dětí.

Děti mají dostatek volného pohybu při pobytu venku i uvnitř MŠ, učitelka volí vhodné aktivity, pohybové hry. Při pobytu venku na zahradě je zajištěn pitný režim.

Za bezpečnost dětí odpovídají po celou dobu v MŠ pedagogické pracovnice. Předcházejí úrazům, vytvářejí bezpečné prostředí pro děti a průběžně je upozorňují na způsoby bezpečného chování v různých situacích. Při práci s nůžkami a jinými předměty volí učitelka takovou organizaci, aby zajistila bezpečnost dětí.

Při oslavách narozenin a svátků jsou dětem podávány pouze želé bonbony, bonbony měkké, nikoli tvrdé cucavé sladkosti a žvýkačky.

Zápisy o poučení o bezpečnosti vedeme průběžně v třídní knize. Zvláštní pozornost klademe na nepravidelné činnosti – plavání, výlet, návštěva dopravního hřiště a jiné aktivity.

#### **4.10. Přijímání dětí**

Probíhá v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání, v platném znění a vyhláškou č. 14/ 2005 Sb. O předškolním vzdělávání a vyhláškou č. 43 / 2006 Sb., vyhláška 217 / 2012 Sb. v platném znění.

**Kritéria přijetí jsou uvedena ve Školním řádu, který je přístupný veřejnosti v budově školy a na webových stránkách školy.**

Více informací o přijetí upřesní ředitelka školy.

## **5. Organizace chodu mateřské školy**

V MŠ je zajištěn pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit aktuálním potřebám a situacím.

Uspořádání dne respektuje biorytmus dětí s ohledem na uspokojování fyziologických potřeb, potřebu maximálního uplatnění spontánního pohybu, spontánní hry, střídání aktivit, přizpůsobení délky spánku, odpočinku.

Mateřská škola je zřízena s celodenním provozem od 6.00 do 16.00 hodin.

<b>Mateřská škola má tři třídy:</b>	1. třída	nová budova	přízemí
	2. třída	nová budova	1. patro
	3. třída	stará budova	1. Patro
	4. třída	stará budova	přízemí

<b>Provoz jednotlivých tříd:</b>	4. třída	od 7. <sup>00</sup> hod.	do 15. <sup>15</sup> hod
	3. třída	od 7. <sup>00</sup> hod.	do 15. <sup>15</sup> hod.
	2. třída	od 7. <sup>00</sup> hod.	do 15. <sup>15</sup> hod.
	1. třída	od 6. <sup>00</sup> hod.	do 16. <sup>00</sup> hod

Provoz v jednotlivých třídách zajišťují p. učitelky postupnými nástupy. Záměrem tohoto systému je co nejefektivnější využití pedagogického potenciálu v době maximálního pobytu dětí v mateřské škole.

Počet dětí v jednotlivých odděleních odpovídá kapacitě a velikosti tříd.

Přijímání žádostí o přijetí se uskutečňuje v měsíci květnu a toto je oznámeno veřejnosti městským rozhlasem, článkem ve zpravodaji a na webových stránkách školy. V případě potřeby je možné přijímat děti i v průběhu školního roku, pokud to dovoluje kapacita MŠ. Pravidla soužití v mateřské škole jsou zachycena ve Školním řádu, který nastavuje i kritéria pro přijímání dětí. Přijímání dětí do MŠ se řídí platnou legislativou a směrnicí ředitelky školy.

### **5. 1. Organizace dne v MŠ**

Uvedené časy v průběhu dne jsou pouze orientační a činnosti a aktivity jsou voleny a prováděny s ohledem na zájmy a potřeby dětí tak, aby byl zachován odpovídající interval mezi jídly.

## **6.<sup>00</sup> hodin**

Mateřská škola se otevírá a děti se scházejí v určené třídě, tento čas je vyhrazený **volné hře**, děti si vybírají hračky a činnosti podle chuti a přání, kreslí, lepí, malují, modelují, skládají puzzle, sestavují stavebnice, mohou skákat na velkých míčích, proměnit se na mámu a tátu, na prodavače atd., činností je nepřeberné množství a je jen na dítěti, kterou zvolí, tento čas je plně věnován volné hře.

## **8.<sup>00</sup> do 8.<sup>15</sup> hodin**

Zacvičíme si, zahrajeme si pohybovou hru.

## **8.<sup>15</sup> hodin**

Máme tady svačinu – děti se samy obslouží – dojdou pro tácek a skleničku, nandají si připravené jídlo (chléb, obilnou kaši, celozrnný rohlík...), můžou si vybrat, zda budou pít mléko nebo čaj, jedenkrát v týdnu si mohou svůj chléb namazat samy, máme totiž „mazací den“, děti svačí tak, jak mají chuť a jak postupně dokončují hru (zhruba do 8.45 hod.).

## **8.<sup>45</sup> hodin**

Čas pro činnosti řízené p. učitelkou – smyslové hry a didakticky cílené činnosti – cvičíme, malujeme, zpíváme, vyrábíme, posloucháme pohádky a děláme spoustu zajímavých věcí, které si pro nás p. učitelka připravila. Protože máme pěknou zahradu a jsme rádi venku, pokud nám to počasí dovolí, jdeme si hrát ven.

## **9.<sup>30</sup> hodin**

Při pobytu venku, který následuje, využíváme nejen naší zahrady, ale i pěkného prostředí, které naši školu obklopuje, chodíme na louky, do lesa, k řece, pozorujeme naše město.

## **11.<sup>30</sup> hodin**

Je čas oběda – velké děti se obsluhují samy, rozdají si příbory, talíře, nalévají si polévku, dojdou si pro oběd, mladším pomáhá p. učitelka, děti si mohou určit velikost porcí a i to, zda si chtějí přidat, do jídla zásadně nikoho nenutíme, po jídle si zase větší děti po sobě uklidí a mladším pomůžeme, následuje osobní hygiena, děti si vyčistí zuby a jdou odpočívat.

## **12.<sup>00</sup> hodin**

Pro odpolední spánek nejmenších máme k dispozici spaní na dvou třídách, které se v tuto dobu mění na ložnici, vybavenou lehátko a lůžkovinami, ve třetí a čtvrté třídě jsou děti, které pouze odpočívají a po odpočinku se věnují klidovým činnostem a hrám, tento čas také využívají p. učitelky k individuálním činnostem s dětmi, které vyžadují zvýšenou péči.

## **14.<sup>00</sup> hodin**

Už je pro nás přichystaná odpolední svačina.

**14.<sup>20</sup> hodin**

Čas pro aktivity podle zájmu a vlastního výběru dětí, v případě příznivého počasí je opět nejraději trávíme venku na zahradě.

**15.<sup>00</sup> – 16.<sup>00</sup> hodin**

Provoz již jen v jedné třídě, volné hry, rozcházení dětí.

**16.00 hodin**

Mateřská škola končí svůj provoz.

## **6. Organizace vzdělávání**

Mateřská škola je zřízena s celodenním provozem od 6.00 do 16.00 hodin a má tři věkově smíšené třídy a jednu třídu heterogenní pouze pro předškoláky. Rozmístění dětí do jednotlivých tříd je v kompetenci ředitelky školy, která jej provádí s ohledem na rovnoměrné zastoupení věkových skupin a zohledněním specifických potřeb jednotlivých dětí.

Každá třída má zpracovaný svůj Třídní vzdělávací program. Při jeho tvorbě p. učitelky vychází v první řadě z cílů Školního vzdělávacího programu a dále z dobré znalosti dětí, podmínek třídy a mateřské školy.

Denní režim je dostatečně pružný a umožňuje reagovat na potřeby dětí. Čas volných a řízených aktivit je vyvážený.

**Dle možností a podmínek školy** je v čase od 7.30 do 11.00 hodin (průběžně) realizováno překrývání učitelek při přímé pedagogické činnosti.

### **Vnitřní uspořádání školy:**

1.třída	přízemí nová budova
2.třída	první patro nová budova
3.třída	první patro stará budova
4.třída	přízemí stará budova

## **7. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**

Školní vzdělávací program Mateřské školy Bavorov je nastaven tak, aby umožňoval rozvoj každého dítěte v rámci jeho možností a schopností ve prospěch dosažení jeho osobního maxima.

Závazný rámec pro obsahové a organizační zabezpečení předškolního vzdělávání všech dětí vymezuje RVP PV, který je východiskem pro tvorbu ŠVP. Vzdělávání je poskytováno všem dětem mateřské školy.

### **7.1. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami:**

**Plán pedagogické podpory (PLPP)** zpracovává škola pro dítě od prvního stupně podpůrných opatření, a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. PLPP sestavuje ředitelka ve spolupráci s učitelkou na základě předem stanovených cílů, metod práce s dítětem a způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností a má písemnou podobu. S PLPP je seznámen zákonný zástupce dítěte a všechny pedagogické pracovnice.

PLPP obsahuje popis obtíží dítěte, stanovení cílů podpory, podpůrná opatření realizovaná v mateřské škole a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola vyhodnocuje naplňování cílů nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO.

Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. V tomto případě zpracovává škola **Individuální vzdělávací plán (IVP)** na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP). Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. Naplňování IVP vyhodnocuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně.

Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb. Při práci s dětmi se SVP volíme takové vzdělávací metody a prostředky, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, spolupracujeme s dalšími odborníky a využíváme služeb školských poradenských zařízení.

### **7.2. Podmínky pro vzdělávání dětí se SVP**

Pro úspěšné vzdělávání a rozvoj dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními zabezpečujeme v naší mateřské škole:

- individuální přístup
- vhodné formy a metody vzdělávání
- realizaci všech podpůrných opatření při vzdělávání dětí



- osvojování specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem daného dítěte, zaměřujeme se na rozvoj samostatnosti, sebeobslužných dovedností a základních hygienických návyků, které odpovídají věku dítěte a stupni postižení
- spolupráci se zákonnými zástupci, školským poradenským zařízením, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství
- úprava podmínek s ohledem na potřeby dítěte
- možnost využití bezbariérové třídy
- dovybavení tříd pomůckami
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- eventuelní přítomnost asistenta pedagoga podle stupně priznaného podpůrného opatření.

### **7.3 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka**

Naše Mateřská škola věnuje zvýšenou pozornost dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka. Dítěti je poskytována jazyková podpora již od samého nástupu do mateřské školy.

Ve výchovně-vzdělávacím procesu je brán zřetel na jazykové znevýhodnění dítěte, je mu věnována individuální péče s podporou českého jazyka, je uzpůsobena výchovně-vzdělávací činnost a jsou upraveny i didaktické postupy při kolektivní činnosti.

Naším cílem je zajistit dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka takovou přípravu, aby zvládlo plynulý přechod do základního vzdělávání. Tato právní úprava platí, pokud jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitelka pro předškolní vzdělávání skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v platném znění.

Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

## **8. Vzdělávání dětí nadaných**

Naše škola vytváří vhodné podmínky pro realizaci vzdělávání nadaných a talentovaných dětí.

Dítě, které vykazuje známky nadání, se snažíme v naší mateřské škole v daných oblastech dále rozvíjet a nadání a talent prohlubovat.

V případě potřeby spolupracujeme se školským poradenským zařízením a zákonnými zástupci.

Vzdělávání nadaných dětí v naší mateřské škole cíleně směřujeme k tomu, aby se nadání dětí intenzivně podporovalo.

## 8.1. Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

Pro úspěšné vzdělávání a rozvoj dětí nadaných zabezpečujeme v naší mateřské škole:

- individuální přístup
- vhodné formy a metody vzdělávání
- realizaci všech podpůrných opatření při vzdělávání dětí
- spolupráci se zákonnými zástupci, školským poradenským zařízením, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství
- úprava podmínek s ohledem na potřeby dítěte
- dovybavení tříd pomůckami

**Vývoj dětí se ŠVP a dětí nadaných je průběžně vyhodnocován (pedagogická diagnostika) a zaznamenáván v portfoliu dítěte, v případě potřeby konzultován s odborníky.**

## **9. Vzdělávání dětí od dvou do tří let**

Cíle a záměry vzdělávání ŠVP jsou vhodné i pro vzdělávání a rozvíjení dětí od dvou do tří let. Při plánování a realizaci činností jsou zohledňována specifika vývoje dítěte, které v tomto období projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje, poznává všemi smysly, vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. Také v pohybových aktivitách je méně obratné a oproti starším dětem má výrazně méně zkušeností, proto je nutné věnovat velkou pozornost zajištění bezpečnosti.

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

### **9.1. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let**

- Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.
- Ve věkově heterogenní třídě jsou pro s ohledem na zajištění bezpečnosti zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty a jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostředí třídy je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku (matrace)

- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte (sprcha, přebalovací stůl, nášlapný koš, ...)
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.
- Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Učitelky přistupují k dítěti laskavě, důsledně a dítě pozitivně přijímají.
- Zaměstnanci mateřské školy aktivně podněcují pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou
- Vývoj dětí je průběžně sledován a zaznamenáván v portfoliu dítěte.

## **10. Charakteristika vzdělávacího programu**

Školní vzdělávací program je postaven na koloběhu ročních období, změn v přírodě a ve společnosti. Děti získají informace o tom, jak se příroda v průběhu roku mění, jak chutná, jak voní a co všechno nám dává. Seznámí se s lidovými tradicemi, různými zvyky a typy oslav. Střídání ročních období jim nabídne prostor pro zkoumání, experimentování, pro nové informace, vědomosti, dovednosti a zkušenosti. Odnesou si poznatky nejen o sobě, ale také o kamarádech, o školce, o rodném městě, o rodném kraji i o planetě Zemi. Posílí vlastní identitu a základy vlastenectví, vztah k místu, kde se narodily a kde žijí. Seznámí se s historií, současností i s budoucností. Již samotný název napovídá, že budeme objevovat, poznávat, komunikovat, navazovat nová přátelství a vztahy, sportovat, zpívat ....

### **10. 1. Vize: Spokojené, zdravě sebevědomé a optimálně rozvinuté dítě**

- 1. Cíl:** Chceme, aby dítě, které odchází z naší mateřské školy, bylo optimálně rozvinuté na základě svých možností a zájmů, a to po stránce tělesné, psychické, sociální i duchovní, aby později jako dospělý člověk mohlo prožít plnohodnotný a smysluplný život.
- 2. Cíl:** Chceme umožnit dítěti vnímat svět v jeho přirozených souvislostech a získat tak reálnější pohled na svět a aktivní postoj k němu.
- 3. Cíl:** Chceme budovat vztah mezi rodiči a mateřskou školou založený na vzájemné důvěře a pochopení, podněcovat zájem rodičů podílet se na programu činností školy a jejím rozvoji.

### **10.2. Způsob realizace:**

1. Respektování individuality dítěte, jeho potřeb, zvláštností, možností a schopností: **Jsem, jaký jsem – jsem to já.**
2. Vytváření prostředí plné důvěry a bezpečí: **Vím, na koho se mám obrátit a kdo mi pomůže.**
3. Smíšená oddělení: **Malý či velký, pomáháme jeden druhému.**
4. Vstřícný přístup všech zaměstnanců vůči dítěti a rodičům: **Jsme tu pro tebe i pro Vás.**
5. Pestrá nabídka činností, která vede k celostnímu rozvoji osobnosti dítěte. **Hraji si – učím se.**

**Tento projekt je vypracován jako schematický, umožňuje učitelkám pracovat v jednotlivých třídách samostatně, tvořivě, s uskutečňováním svých vlastních nápadů, je dokumentem otevřeným s možností dotvořit nebo přeměnit vzdělávání.**

### **10.3. Vzdělávací záměr vzdělávacího programu**

Záměrem vzdělávacího programu je rozvoj osobnosti dítěte – individuality, vzdělávacího potenciálu, citového postoje vůči ostatním lidem, světu kolem nás, k člověku, k jeho práci, k rodině,

k přírodě, k vlastnímu zdraví, k planetě Zemi, k historii a k lidovým tradicím a zvykům, ale i k evropskému společenství. Rozvíjíme a podporujeme pozitivní vztah k sobě i druhým v souladu s všelidskými hodnotami, samostatnost dítěte, jeho zdravé sebevědomí, klademe základy celoživotního vzdělávání všem podle jejich možností, zájmů a potřeb, učíme je zdravému životnímu stylu, uvědomění si odpovědnosti za své chování a jednání, to vše společnou cestou s rodiči.

#### **10. 4. Vzdělávací oblasti**

Oblasti vzdělávání jsou propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek, v životě nedělitelný. Čím úplnější a dokonalejší bude toto propojení, tím bude vzdělávání přirozenější, účinnější, hodnotnější a smysluplnější.

**1.Dítě a jeho tělo:** Oblast zaměřená na uvědomění si vlastního těla, rozvoj pohybových dovedností, užívání všech smyslů, rozvoj psychické a fyzické zdatnosti, osvojování poznatků o těle a jeho zdraví, osvojení si poznatků o pohybových činnostech a poznatků důležitých k podpoře zdraví, vytváření zdravých návyků.

**2. Dítě a jeho psychika:** Oblast zaměřená na rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností, vnímání porozumění, vytváření pojmů, mluvní projev, výslovnost, komunikativní dovednosti – verbální i neverbální, kultivovaný projev, vytváření prosociálních postojů k druhým, osvojení dovedností, které předchází čtení a psaní, rozvoj dovedností důležitých pro navazování vztahů k druhým lidem.

**3.Dítě a ten druhý:** Oblast zaměřená na rozvoj a kultivace smyslového vnímání – přechod od konkrétního myšlení k logickému – pojmovému, rozvoj tvořivého myšlení – řešení problémů – sebevyjádření, posilování přirozených citů – zájem, radost z objevování, vytváření pozitivního vztahu k učení, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě – vlastní identita, sebevědomí, citová samostatnost, schopnost vytvářet pocity dojmu a prožitku, kultivace mravního a estetického vnímání, získávání schopností řídit své chování vůlí.

**4.Dítě a společnost:** Oblast zaměřená na rozvoj základních kulturně společenských návyků, postojů a dovedností, vytváření povědomí o mezilidských hodnotách, rozvoj schopnosti přizpůsobit se, spolupracovat a spolupodílet se, rozvoj kulturně-estetických dovedností: slovesných, výtvarných, dramatických, hudebních.

**5.Dítě a svět:** Oblast zaměřená na dovednost vyjádření vztahu k místu, ve kterém žiji, osvojení jednotlivých poznatků o přírodním, kulturním a technickém prostředí, pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, vytváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, sounáležitost se živou i neživou přírodou, lidmi a planetou Zemí.

**Témata ŠVP a tematické bloky jsou voleny tak, aby zajistily přirozený vývoj dítěte ve všech těchto oblastech.**

### **10.5. Vzdělávací cíle**

- rozvíjet schopnost poznávat a učit se stále něčemu novému
- mít přiměřené sebevědomí a morální hodnoty
- učit se na základě určitých činností a poznatků samostatně rozhodovat
- mít úctu k životu, k lidským hodnotám
- umět komunikovat s ostatními lidmi
- umět tvořivě vyjádřit své prožitky – mít představivost
- pomáhat ostatním
- umět se domluvit se mezi sebou
- zvládat dodržovat pravidla
- umět se prosadit v běžných situacích
- umět samostatně myslet, vybírat si a nést za svou volbu odpovědnost
- učit se kriticky myslet, rozpoznávat problémy a řešit je
- vytvářet si zdravé životní návyky a postoje

### **10.6. Klíčové kompetence**

V předškolním vzdělávání usilujeme o vytváření tzv. klíčových kompetencí. Jedná se o soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot. Dosažitelný soubor klíčových kompetencí není v předškolním vzdělávání závazný, důležité je posunout dítě vpřed dle jeho individuálních schopností. Níže uvedené kompetence jsou v našem ŠVP stěžejní a prolínají jak spontánními, tak i řízenými činnostmi ve všech integrovaných blocích.

#### **Kompetence k učení**

Učit se s chutí nejen spontánně, ale i záměrně. Mít radost z nového, nově poznaného,

naučeného. Vědět, že za pomoci úsilí a soustředění se na činnost, je možné dojít k cíli a získané zkušenosti uplatnit i při jiných činnostech. Umět ohodnotit sebe a svou práci i práci jiných a případné nezdary využívat jako motivaci k další činnosti. Vědět, že pozorováním, zkoumáním, objevováním, experimentováním získává elementární poznatky o světě lidí, kultuře přírodě i technice, které ho obklopuje a zjišťuje, že vše má svůj řád.

### **Kompetence k řešení problémů**

Umět využívat bezprostřední zkušenosti k řešení problému, postupovat cestou pokusu a omylu, zkoušet, experimentovat a spontánně vymýšlet nová řešení. Umět hledat nové možnosti a varianty s využitím fantazie a představivosti. Umět řešit problém a rozvíjet tak logické myšlení, početní představy a seznámit se s matematickými pojmy. Na základě pozitivního ocenění za úspěch nebo snahu, pochopit, že vyhýbat se problémům nevede k cíli.

### **Komunikativní kompetence**

Umět ovládat řeč, hovořit ve vhodně formulovaných větách a samostatně vyjadřovat své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi. Umět rozumět slyšenému, domlouvat se gesty i slovy. V běžných komunikovat bez zábran a ostychu. Zvládat dovednosti, které předcházejí čtení a psaní, průběžné rozšiřování a aktivní používání slovní zásoby, vhodné využívání běžných informativních a komunikativních prostředků. Vědět, že se lidé dorozumívají jinými jazyky a prostředky.

### **Sociální a personální kompetence**

Umět samostatně rozhodovat o své činnosti, vytvořit si svůj názor a být odpovědný za sebe i své jednání. Umět se prosadit ve skupině, ale umět se i podřídit, domluvit, dodržovat dohodnutá pravidla, spolupracovat. Umět být citlivý a ohleduplný k druhým a pomáhat slabším. Umět chápat a napodobovat prosociální chování a mezilidské vztahy ve svém okolí. Umět být obezřetný v neznámých situacích a dokázat odmítnout nepříjemnou situaci. Chápat a respektovat, že lidé mezi námi mohou být odlišní a jedineční. Vědět, že nespravedlnost, agresivita a lhostejnost se nevyplácí a umět se bránit projevům násilí jiného dítěte a případného ponižování.

### **Činnostní a občanské kompetence**

Umět plánovat, organizovat řídit a vyhodnocovat svoje činnosti a hry. Umět rozpoznat a využívat vlastní silné a slabé stránky. Mít smysl a povinnost ve hře. Vědět, že pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a naopak lhostejnost a nevšímavost mají svoje nepříznivé důsledky. Chápe a zvládá osvojení pravidel chování, norem a hodnot, uvědomuje si svá práva a práva

druhých, dbá na zdraví a bezpečnost své i druhých.

### 10. 7. Formy a metody práce

Při organizaci vzdělávacích činností v průběhu celého dne využíváme různé formy, metody práce a výukové postupy. Pracujeme s celou skupinou nebo malými skupinkami dětí, nebo individuálně.

- hlavní vzdělávací metodou je hra, nebo jiná pro dítě zajímavá činnost
- respektujeme specifiku předškolního vzdělávání a individualitu dítěte
- uplatňujeme didaktický styl založený na principu vzdělávací nabídky
- aktivity spontánní a řízené jsou vzájemně provázané a vyvážené, různorodost činností
- provádíme evaluační analýzu obsahu, metod a forem denní nabídky činnosti dětem
- sledujeme vývoj dítěte a jeho změny a pokroky písemně zaznamenáváme
- spolupracujeme s rodiči
- prioritou je pro nás vždy zájem dítěte

Využíváme spontánních i řízených aktivit, které jsou vzájemně provázané a vyvážené.

- **prožitkové učení hrou**, které je založeno na přímých zážitcích dítěte
- **kooperativní učení**, které přispívá k vytváření interaktivních situací, a tak podporuje vytváření příznivé atmosféry ve třídě, děti se učí spolupracovat při řešení daného úkolu, rozdělit si činnosti, přizpůsobit se, mít zodpovědnost
- **slovní metody a metody praktické** (návuk pohybových a pracovních dovedností, grafické a výtvarné činnosti)
- **situační učení**, které využívá záměrných či přirozených situací
- **spontánní sociální učení**, které je založeno na principu přirozené nápodoby a využívá poskytování vzorů chování a postojů vhodných k nápodobě a přijímání
- **didakticky cílenou činnost** s celou třídou, menší skupinou, individuálně – řízená činnost, prostřednictvím které cíleně vytváříme dětem prostor pro získávání nových vědomostí, dovedností zkušeností

#### Spontánní hra

**Významnou činností dětského věku je hra.** Pro děti je to nejpřirozenější způsob získávání nových poznatků a dovedností. Proto se snažíme, aby nabídka činností pro děti byla maximálně pestrá.

V každé třídě mají děti vytvořeny hrací koutky, které jsou různě zájmově pestré, např.



**polytechnický koutek**, který obsahuje dřevěný truhlářský ponk s náradím, děti si mohou vyzkoušet různé konstruktivní dovednosti, dále pak obchod s kuchyňkou, **přírodovědný koutek**, ve kterém děti naleznou encyklopedie, mikroskop, lupy, mohou zde pozorovat a poznávat přírodu zblízka. Koutek využíváme i k pokusům a experimentům v různém ročním období. Děti mají k dispozici i **výtvarný koutek**, ve kterém se seznamují s různým výtvarným materiálem a technikami.

Volná hra umožňuje dětem navazovat sociální kontakty, získávat zkušenosti zprostředkované ostatními dětmi a učit se spontánně novým dovednostem a návykům, získávat přirozenou cestou nové informace, poznatky. Učitelka do hry vstupuje v různých rolích, obohacuje hru svými nápady napomáhá řešení konfliktů, ale vždy tak, aby hru nerušila, neomezovala, nepřerušovala. Vždy dbá na bezpečnost dětí.

### **Řízená činnost**

Aktivita zprostředkovaná a řízená učitelkou, s cílem vytváření prostoru pro získávání nových vědomostí, dovedností, zkušeností a utváření názorů v souladu s demokratickou a humanitní výchovou. Činnosti vychází ze zájmů a zkušeností dětí, na které navazují a doplňují je tak, aby docházelo k postupnému naplňování klíčových kompetencí.

## **10.8. Doplnkové programy**

### **Logopedická prevence**

**Naším cílem je, připravit děti na bezproblémový vstup do základní školy.**

### **Mluvíš, mluvím, mluvíme správně**

Potřeba nácviku správných komunikačních dovedností je jednou z našich priorit. Proto věnujeme velkou pozornost logopedické prevenci. Cílem je předcházet špatným řečovým a artikulačním návykům, učit děti správně se vyjadřovat, .... Vše ve spolupráci s rodiči a odborníkem.

V našem zařízení pracují tři logopedické asistentky, které s dětmi procvičují a upevňují jejich správnou výslovnost.

Naše škola nabízí vstupní a průběžné diagnostiky a práce s dětmi v oblasti řečových vad s klinickou logopedkou.

Při práci s dětmi provádíme dechová a jazyková cvičení, procvičujeme motoriku mluvidel, jemnou a hrubou motoriku, vyprávíme si podle obrázků, učíme se řadit obrázky podle dějové posloupnosti, procvičujeme výslovnost prostřednictvím jednoduchých říkadel, hrajeme sluchové hry a hry na rozvíjení zrakového vnímání, rozvíjení paměti a myšlení.

## **Máme rádi planetu Zemi**

V rámci environmentální výchovy se snažíme děti seznamovat s pestrým světem přírody. Spolupracujeme s centrem ekologické a globální výchovy Cassiopea v Českých Budějovicích. Vedeme děti k utváření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou a lidmi, společností, planetou Zemí.

Připravujeme dětem zajímavé činnosti v rámci TVP, nabízíme sezonní činnosti, prostřednictvím kterých se děti s přírodou seznamují a učí se ji poznávat. Učíme děti poznávat rostliny, které dokážou nám lidem pomoci, ale i ty, které mohou uškodit. Sázíme semínka a pozorujeme, jak klíčí, rostou a učíme se o ně pečovat – zalévat, plít. Společně sbíráme byliny, vytváříme z nich sirupy, čaje, pampeliškový med. Zajímáme se o život hmyzu a jejich ekosystém.

Pomáháme zvířátkům, pro která děláme krmítka, sbíráme a vyrábíme potravu, kterou jim do krmítek dáváme. Učíme se zvířata poznávat nejen podle toho, jak vypadají, ale i podle jejich stop.

Snažíme se mít prostředí, ve kterém žijeme hezké a čisté. Třídíme odpad – papír, plasty, kovy, tetrapaky apod. Uklízíme každoročně lesík „Vodojem“, který je nedaleko od nás a do kterého si chodíme hrát.

## **Čtení do ouška**

Tato aktivita má za cíl utvářet u dětí kladný vztah ke knize a rozvíjet jejich předčtenářskou gramotnost prostřednictvím poslechu textů z dětské literatury.

Každé pondělí k nám chodí paní knihovnice a našim nejmenším dětem přečte před spaním pohádku. Ani velké děti, které jen odpočívají, o pohádku nepřicházejí. Těm čte paní učitelka ve třídě. Snažíme se děti seznamovat jak s klasickou literaturou pro děti, tak i s novější literaturou. V průběhu roku několikrát navštívíme paní knihovnici v knihovně, abychom si prohlédli knihy a poslechli pohádku.

V rámci před čtenářské gramotnosti děti seznamujeme se známými autory pohádek i s neznámějšími českými ilustrátory. Pro děti je čtení a poslech příběhu velmi důležitý, učí se uvědomovat si příběh, ale následně si ho i vybavit. Učí se pozornosti, zájmu o vědění a zájmu o knihu.

## **Plaváček**

Předplavecký výcvik určený předškolákům, zaměřený na seznamování s vodou, otužování a postupné získávání dovedností, směřující k nácvičku správné techniky plavání. Výcvik zajišťujeme ve spolupráci s pracovníky plaveckého bazénu v Prachaticích. Zkušené lektorky děti

seznamují s plaveckými technikami a pomáhají jim překonat strach a bázeň z vody. Děti jsou rozdělovány do skupin podle svých dovedností a předchozích zkušeností.

## **11. Evaluační systém – vnitřní evaluace a hodnocení MŠ**

**Jde o průběžné vyhodnocování vzdělávacích činností, situací a podmínek v mateřské škole, které nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce.**

**Jde o systematický proces, jehož výsledky využíváme ke zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za kterých vzdělávání probíhá.**

**Sledujeme:**

- naplňování cílů školního programu
- způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání
- průběh vzdělávání
- kvalitu podmínek vzdělávání (materiální, ekonomické, organizační)
- spolupráce s rodinou, ZŠ, zřizovatelem, veřejností
- kvalitu práce pedagogů
- výsledky vzdělávání

**Předmět evaluace:**

- práce a činnosti, které s dětmi provádíme
- reakce a chování dětí i celé skupiny
- individuální rozvoj
- relativní posun dítěte i celé skupiny
- vývoj kvality pedagogické práce učitelek a práce ředitelky
- věcné podmínky
- životospráva
- psychosociální podmínky
- organizaci, řízení MŠ
- personální a pedagogické zajištění
- spoluúčast rodičů

Sledujeme soulad třídních programů se školním programem a RVP PV

**Formy a metody (způsob provedení):**

- rozhovor, diskuze
- konzultace: učitelka – rodič, ředitelka. - vedoucí ŠJ, učitelky – odborníci, učitelka – učitelka
- pozorování
- hospitace
- rozbor dokumentace školy
- analýza dětských prací
- kontrolní činnost ředitelky
- pedagogické porady
- dotazníky, anketa
- rozbor hospodaření a záznamy z kontrolních činností
- účast na DVPP

#### **Zdroje informací:**

- děti a jejich spontánní reakce, postoje, gesta, verbální i neverbální projevy
- rodiče, schůzky s rodiči
- absolventi školy a jejich rodiče a učitelé
- pedagogický sbor a další odborníci
- partneři školy
- zřizovatel, ZŠ, hodnotící zprávy ČSI, veřejnost

#### **Časový plán:**

- hodnocení konkrétních činností a vzniklých situací, výsledků hry a dalších činností jedince či skupiny provádí učitelka s dětmi společně – průběžně
- podmínky a kvalita výsledků práce – v rámci třídy – hodnotí učitelky průběžně a z daných výsledků vychází při plánování pro další období
- hodnocení chování dětí i celé skupiny, individuální rozvoj a relativní posun dítěte i celé skupiny provádí učitelky – leden, červen (širší vyhodnocení – záznamy o dětech), dílčí záznamy průběžně
- kvalita pedagogické práce učitelek provádí ředitelka – hospitace (plán hospitací), průběžná, namátková kontrolní činnost, pozorování, rozhovory
- kontrola třídní dokumentace – ředitelka – průběžně
- kvalita a efektivnost vzdělávacího procesu v rámci školy – ředitelka, učitelky – pedagogické porady (plán pedagogických porad)

- věcné a psychosociální podmínky – ředitelka + učitelky – průběžně
- spoluúčast rodičů, ohlasy na práci školy – dotazník anketa, společná setkání a společné akce s rodiči
- ohlasy na práci školy, týkající se připravenosti dětí na vstup do 1. třídy ZŠ – konzultace s elementaristkou – všechny učitelky, průběžně
- Školní vzdělávací program, jeho kvalita a efektivita – ředitelka + učitelky – konec školního roku (závěrečné hodnocení, vyvození závěrů a stanovení úkolů pro další období – závěry – pedagogická rada – konec měsíce června)
- stálá kontrola činností týkajících se – dodržování pracovní doby, BOZP a PO (dodržování), čistota prostředí a pořádek na pracovišti, komunikace s veřejností, skladba jídelníčku – zodpovídá ředitelka školy

### 1.1. Evaluace jednotlivých tematických bloků – TVP

Cíl:	Vyhodnotit naplnění stanovených záměrů v rámci zrealizované vzdělávací nabídky, stanovit případná opatření u vzdělávacích činností v rámci podtémat
Čas.rozvrh	Vždy po ukončení podtématu
Nástroje:	- záznamy v třídní knize – poznámka - konzultace učitelek - dle potřeby záznam do hodnocení rozvoje dítěte, konzultace s rodiči
Kdo:	učitelky

### 1.2. Evaluace jednoho integrovaného bloku ŠVP

Cíl:	Zhodnotit soulad vytvořených témat daného integrovaného bloku, prověřit naplnění stanovených záměrů jako celku, případná opatření
Čas.rozvrh	Po ukončení realizace daného integrovaného bloku
Nástroje:	- písemný záznam – hodnotící list - konzultace učitelek - pedagogické rady
Kdo:	učitelky

### 1.3. Evaluace dílčích doplňkových programů

Cíl:	Plnění záměrů, začlenění do jednotlivých tematických bloků
Čas.rozvrh	Po ukončení realizace 1x ročně naplnění záměrů
Nástroje:	- záznam v třídní knize - konzultace učitelek se specialisty, rodiči - pedagogické rady - vystoupení pro veřejnost - výstavy pro veřejnost - konzultace – pedagogické rady - rozhovor s veřejností
Kdo:	Učitelky, zákonní zástupci, specialisté

<b>1.4. Evaluace individuálních plánů</b>	
Cíl:	Zhodnotit osobní pokroky dětí s odkladem školní docházky
Čas.rozvrh	dle potřeb
Nástroje:	- záznam - konzultace učitelek - konzultace se zákonnými zástupci
Kdo:	učitelky

<b>1.5. Hodnocení doplňkových činností</b>	
Cíl:	Vytvořit přehledy o aktivitách doplňkových, o zájmu dětí a rodičů
Čas.rozvrh	2 x ročně, případně dle potřeby
Nástroje:	- porovnání - rozhovory s dětmi - dle potřeby stanovení případných opatření - konzultace učitelek - konzultace se zákonnými zástupci - pedagogické rady
Kdo:	učitelky

<b>1.6. Soulad TVP – ŠVP – RVP</b>	
Cíl:	Ověřit soulad TVP – ŠVP – RVP pro PV, hodnocení naplňování záměrů, cílů, vzdělávacího obsahu, podmínek, metod, forem práce, dílčích programů školy, spoluúčast zákonných zástupců
Čas.rozvrh	2 x ročně
Nástroje:	- přehledy o rozvoji dětí - výstavy, vystoupení dětí - záznamy - monitoring - hospitační záznamy - konzultace - rozhovor - pedagogické rady - zpráva hodnocení školy
Kdo:	ředitelka, učitelky, provozní zaměstnanci

## B/ Průběh vzdělávání

Evaluace průběhu vzdělávání bude zaměřena na hodnocení vlastního vzdělávacího procesu, používaných metod a forem práce, uplatnění nových poznatků a zkušeností, naplnění cílů a záměrů ŠVP pro předškolní vzdělávání.

<b>2.1. Evaluace uplatněných metod, postupů, forem práce – vzdělávací proces</b>	
Cíl:	Zhodnocení vlastního průběhu vzdělávání z hlediska používaných metod a forem práce se záměry v této oblasti ve ŠVP
Čas.rozvrh	- průběžně, závěrečné hodnocení na konci šk. roku
Nástroje:	- hospitace - konzultace pedagogů - pedagogické porady
Kdo:	učitelky, ředitelka

## **2.2. Osobní rozvoj pedagogů**

Cíl:	Uplatnění nových poznatků z DVPP ve vlastní práci, autoevaluace vlastního vzdělávacího procesu, autoevaluace ve vztahu k dalšímu osobnostnímu růstu
Čs.rozvrh	průběžně
Nástroje:	- konzultace - zápisy samostudia - pedagogické rady - hospitace
Kdo:	ředitelka, učitelky

**Pro tvorbu tohoto Školního vzdělávacího programu je stěžejním dokumentem Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, se kterým musí být tento dokument v souladu. Dnem 1. 9. 2012 nabývá účinnosti změna RVP PV jako příloha se vkládají Konkretizované očekávané výstupy, které mají napomoci pedagogům v naplňování stanovených cílů. S tímto dokumentem pracují učitelky na jednotlivých třídách při tvorbě Třídních vzdělávacích programů a týdenních plánů.**



## **12. „Objevujeme svět kolem nás“**

Celoroční vzdělávací blok má název „**Objevujeme svět kolem nás**“, je postaven na koloběhu ročních období a je stavěn tak, aby:

- přispíval k rozvoji dítěte a jeho učení v různých oblastech
- dítě mělo možnost získávat potřebné dovednosti, užitečné poznatky, poznávat žádoucí hodnoty a získávat samostatné postoje
- umožňoval naplnit jej mnohostranně pestrou nabídkou činností intelektových a praktických

**V programu a následně při práci s dětmi se zaměříme na to, aby mateřská škola byla pro děti místem, kde si mohou hrát, získávat nové informace, dovednosti, kde si mohou zasportovat, ale i odpočinout a zdravě se stravovat. Zaměříme se nejen na posílení individuality dítěte, ale budeme se také učit základům týmové spolupráce společně s kamarády a dospělými.**

Jednotlivá témata jsou zpracována formálně na školní měsíce, ale v praxi nejsou pevně ohraničena. Jejich časovou délku určuje zájem dětí a aktuální dění v mateřské škole. Jsou dostatečně široká, vycházejí z přirozeného života kolem nás. Podtémata obsahují návrhy okruhů námětů pro denní nabídku vzdělávacích činností, tyto návrhy si učitelky dále rozpracovávají a konkretizují do svých TVP.

## **12. 1. Tematické bloky**

### **I. Jdeme do školky**

Tematický blok pro adaptační období, kdy se budeme vzájemně poznávat, učit se znát svá jména, budeme hledat pravidla vzájemného soužití, poznávat prostředí školy i okolí a učit se v něm žít tak, abychom se cítili bezpečně a aby nám spolu bylo dobře. Na konci tohoto období zamáváme vlaštovkám na jejich dlouhou cestu za teplem ....

#### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- seznámit se s prostředím naší mateřské školy a zahrady, s novými kamarády, paní učitelkou a ostatními zaměstnanci školy
- naučit se znát jména nových kamarádů, poznat svoji značku
- seznámit se s tím, jak to v mateřské škole chodí, postupně si navyknout na nový rytmus a pomalu se osamostatňovat, rozvíjet hygienické návyky
- naučit se dodržovat jednoduchá pravidla týkající se naší bezpečnosti a spolupodílet se na tvorbě pravidel vzájemného soužití
- učit se projevovat své potřeby, pocity
- seznámit se s morálními hodnotami, které platí v novém společenství
- učit se komunikovat s dětmi, paní učitelkou
- naučit se jednoduchou báseň, píseň
- poznávat typické znaky léta a letních činností

#### **Konkretizované výstupy tematického bloku Jdeme do školy**

##### **oblast biologická**

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)
- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)

### **oblast psychologická**

- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý – velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý – krátký, vysoký – nízký, stejný)
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- přijímat pobyt v mateřské škole jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)
- plnit činnosti podle instrukcí
- přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)

### **oblast interpersonální**

- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními
- nabídnout pomoc

### **oblast sociálně – kulturní**

- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny

- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností

### **oblast environmentální**

- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)

### **Nabídka činností:**

- volné hry jak ve třídě, tak na zahradě
- seznámíme se s hračkami ve třídě a místem pro jejich ukládání
- prohlédneme si budovu školy, navštívíme kamarády ve třídě, budeme poznávat nové kamarády a jejich jména
- seznámíme se se zaměstnanci školy a s tím, co pro nás dělají
- společně vytvoříme pravidla soužití a bezpečnosti na třídách
- povíme si o tom, co se nám líbí a co ne
- navštívíme divadelní představení
- zahrajeme si s kamarády z první třídy Šipkovanou
- volné výtvarné činnosti, zpívání pro radost
- rituály (přivítání se, četba pohádky před spánkem apod.)
- zahrajeme si jednoduché pohybové hry a hry se zpěvem
- povídání v kroužku, vyhodnocování a řešení různých situací, které vznikají v průběhu dne
- budeme si pravidelně hrát s jazýčkem a procvičovat motoriku mluvidel
- výtvarně znázorníme své představy

## **II. Jak voní podzim**

Budeme si všimát změn v přírodě. Barevný podzim je přínosem mnoha podnětů. Budeme sledovat, co všechno musí udělat lidé na poli a na zahradě, než se vše uloží k odpočinku, sklídíme ovoce na naší zahradě, upečeme si koláče z jablek a švestek, uvaříme si povidla, připravíme si ovocný, zeleninový salát, budeme se učit vnímat plody podzimu všemi smysly – zrak, chuť, čich, hmat. Společně oslavíme posvícení. Zbývající teplé dny využijeme k hrám na zahradě, vycházkám do přírody, poznávání okolí svého bydliště, pozorování dopravy. Zamyslíme se nad ochranou našeho zdraví a bezpečností. Vyzkoušíme si různé výtvarné techniky, naučíme se nové písničky ...

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- učit se vnímat okolní svět všemi smysly, rozlišovat barvy, vůně, chutě, povrch předmětů, vnímat rozdíly mezi předměty (tvar, velikost, barva apod.)
- rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti, učit se pojmenovávat barvy, vůně, rozdílnosti
- vyjadřovat své vlastní názory, myšlenky, postoje
- rozvíjet tvořivost a estetické vnímání dětí, naučit se vyjadřovat prostřednictvím pohybu, slova, výtvarných činností
- rozvíjet kooperativní dovednosti (spolupráce) prostřednictvím společných her a dalších činností
- osvojit si základní poznatky o prostředí, v němž dítě žije a seznamovat se tradicemi
- prostřednictvím vycházek do okolí se učit vnímat přírodu
- zdoláváním překážek v přírodě (terénní nerovnosti apod.) zdokonalovat pohybové dovednosti
- osvojovat si poznatky a pracovní dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí
- prostřednictvím činností s přírodními materiály (sběr přírodnin) podporovat rozvoj fantazie, představivosti, tvořivosti, manipulačních dovedností a jemné motoriky

### **Konkretizované výstupy tematického bloku Jak voní podzim**

#### **oblast biologická**

- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)
- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)

### **oblast psychologická**

- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
- odlišit hru od systematické povinnosti
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit

### **oblast interpersonální**

- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke starším)

### **oblast sociálně – kulturní**

- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby
- reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)
- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)

### **oblast environmentální**

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- být citlivý k přírodě

### **Nabídka činností**

- pozorování přírody při vycházkách, zdolávání překážek
- pohybové a hudebně pohybové hry a činnosti

- zpěv, hry s rytmickými nástroji
- recitace říkadel a básní s podzimní tematikou
- námětové hry, dramatizace
- hry s přírodninami (šípky, jeřabiny, kaštiny, ale i brambory, kamínky, dřívka), výtvarné činnosti
- pracovní činnosti – loupání švestek pomoc při přípravě povidel, čištění jablek a příprava těsta
- poznávání ovoce a zeleniny všemi smysly
- ekologické činnosti
- povídání o podzimu a změnách v přírodě
- poslech pohádek, příběhů, básní, které nám přiblíží, co se děje v přírodě na podzim
- porovnávání množství, třídění podle pravidla
- opakování básní, říkadel a písní o podzimu s rytmickým a hudebním doprovodem
- hudební, výtvarné a pracovní činnosti k vyjádření dětských představ a fantazie
- prosociální hry a činnosti k utváření a upevňování dětských vazeb, vztahů

### **III. Když padá listí**

**Jaký vliv má počasí na svět a na člověka? Jak se mění příroda a jak se chráníme před nepohodou? K čemu lze využít vítr a déšť? Co znamená být zdravý a co musíme dělat, abychom byli zdraví? Jak vlastně funguje naše tělo? Na to se zaměříme v tomto období a kromě toho, budeme sledovat přípravy všeho živého na zimní spánek a pomalu se přiblížíme k Adventnímu období.**

#### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- uvědomit si vlastní tělo, osvojit si elementární poznatky o lidském těle o jeho fungování a jeho zdraví, o tom, co musíme dělat pro to, abychom byli zdraví, základní lidské potřeby tepla, světla, bezpečí apod., umět pojmenovat jednotlivé části těla
- získat povědomí o základech osobní hygieny, čištění zubů
- vědět, co je počasí, co se děje, když prší, fouká vítr, padá sníh, jak se správně oblékáme, abychom nenastydli nebo nám naopak nebylo horko, tzn. naučit se přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- seznámit se s tím, jaký vliv má na naše zdraví správné stravování
- učit se chránit si osobní soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi a dospělými, vytváření vzájemných vztahů
- vědět, že stejně jako je prospěšný odpočinek pro nás, abychom byli zdraví, je také důležitý pro přírodu a všechny, kdo v ní žijí a že právě v tomto období se vše v přírodě připravuje na dlouhý odpočinek – zimní spánek
- pozorovat okolní svět, klást otázky, vést jednoduché úvahy
- učit se spolupracovat s ostatními, aktivně uplatnit svůj názor, nápad, ale umět přijmout názor druhých
- seznamovat se s tradicemi Vánoc u nás i v cizině

### **Konkretizované výstupy tematického bloku Když padá listí**

#### **oblast biologická**

- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku) "
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek
- uvědomovat si, co je nebezpečné



### **oblast psychologická**

- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit, neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svíslá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)

### **oblast interpersonální**

- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet obohacovat
- všimnout si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny

### **oblast sociálně – kulturní**

- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhovost, agresivita, vulgarismy
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)

## oblast environmentální

- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)

## Nabídka činností

- pohybové a hudebně pohybové činnosti, relaxační hry
- prohlížení dětských encyklopedií, knih, časopisů
- poslech pohádky o Machovi a Šebestové, jak Kropáčkovi vyléčili angínu, seznámení s písní Slůně stůně, básní Polámal se mraveneček, povíme si, jak bychom mohli pomoci nemocnému kamarádovi a jestli už někdo z nás byl nemocný ....
- povídání o tom, co je a co není zdravé jíst, výukový program „Zdravá výživa“
- ochutnávka ovoce a zeleniny, příprava ovocného salátu pro kamarády, prostírání a úprava stolů
- námětové hry Na maminky, Na lékaře, Na kuchaře apod.
- výtvarné činnosti – kreslení, modelování, malování ovoce, otisky jablek, hrušek, práce s papírem, nůžkami, lepidlem – ovocný závěs apod.
- využívání pracovních listů
- hry s přírodninami, konstruktivní stavebnice
- vycházky do přírody, pozorování změn v přírodě, pozorování zvířat
- beseda o zvířatech v zimě
- divadelní představení

## **V úrovni kompetencí pro toto období se zaměříme na:**

### **1. kompetence k učení**

Povedeme děti k využití elementárních poznatků o světě lidí, kultury, přírody i techniky, které je obklopují, k orientaci v řádu a dění v prostředí ve kterém žije.

### **2. kompetence k řešení problémů**

Povedeme děti k vnímání problémů jako samozřejmou součástí života a učení.

### **3. kompetence komunikativní**

Povedeme děti v běžných situacích komunikovat bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými.

Povedeme děti k užívání přirozených prostředků komunikace k vyjádření svých myšlenek, pocitů, názorů.

### **4. kompetence sociální a personální**

Zaměříme se na schopnost adaptovat se na prostředí a jeho běžné proměny.

Povedeme děti k samostatnému rozhodování o svých činnostech, a k uvědomění si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky.

### **5. kompetence činnostní a občanské**

Budeme učit děti svoje činnosti plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat, vědět, že se mohou o tom, co udělají, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídají.

## **IV. Vánoční čas**

Seznámíme se se zvyky a obyčejí, které patří k předvánoční a vánoční době, využijeme toto období k posilování prosociálního chování a rozvoji povědomí o důležitých lidských hodnotách. Mikuláše přivítáme písničkou a říkankou, poznáme a naučíme se vánoční koledy, řekneme si, proč se lidé obdarovávají, upečeme si vánoční cukroví, budeme poslouchat pohádky a těšit se. Připravíme společné vystoupení pro rodiče, rozsvítíme vánoční stromeček na zahradě naší školy, společně s rodiči zazpíváme koledy a rozbalíme dárky, které najdeme pod stromečkem.

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- seznámit se s lidovými tradicemi a koledami
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků svátku
- rozvíjet pracovní, výtvarné a hudebně rytmické, pohybové a sociální dovednosti a učit se novým
- užívat všechny smysly, zdokonalovat dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvíjet kultivovaný projev, vlastní kreativitu, vnímání citlivosti a citovosti
- umět prožívat radost ze společných činností, zážitků z nich, učit se spolupracovat s ostatními dětmi – posílení mezilidských vztahů
- vědět, že mohu obdarovat někoho nejen dárkem, ale i třeba úsměvem, pozorností
- učit se úctě k rodičům, ke všem lidem, k věcem
- pozorovat okolní svět, klást otázky, vést jednoduché úvahy

## **Konkretizované výstupy tematického bloku Vánoční čas**

### **oblast biologická**

- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách

### **oblast psychologická**

- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)

- poznat některé hudební znaky
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- řešit labyrinty (sledovat cestu)
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem
- přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)

### **oblast interpersonální**

- spolupracovat s dospělým
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)

### **oblast sociálně – kulturní**

- pochopit funkci rodiny a jejich členů
- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)

### **oblast environmentální**

- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

### **Nabídka činností**

- námětové hry – zahrajeme si na Peklo a Nebe
- naučíme se básničku, říkadlo, písničku pro Mikuláše
- přivítáme Mikuláše a čerta
- budeme poslouchat a zpívat vánoční koledy, naučíme se nové
- výtvarné a pracovní činnosti (vyrobíme ozdobičky, vánoční řetězy, ozdobíme stromeček i školku)
- upečeme si cukroví (nejdříve si však připravíme těsto), společně to zvládneme
- budeme si povídat o tom, jak to bylo s Ježíškem, kde se narodil a proč právě tam a co se dělo po jeho narození
- dramatizace, improvizace biblického příběhu
- vyrobíme dárek pro své nejbližší

- sledování příprav na nejkrásnější svátky v roce
- společně připravíme Vánoční vystoupení
- společně si vyzdobíme třídu a připravíme slavnostní posezení s rodiči
- vyzkoušíme si některé lidové zvyky

## **V. Zima, zima, zimička**

**Budeme si se zimou hrát, sáňkovat a klouzat, dělat cestičky do sněhu a vnímat ji všemi smysly, pozorovat ji, jak se na nás „tváří“. Budeme sledovat, co se děje v zimě v přírodě, co je led, co sníh a vyzkoušíme, co se sněhem a ledem dělá teplo. Povíme si o tom, co dělají všechna zvířátka, kde jsou, co jí, navštívíme spící les a doneseme zvířátkům něco „na zub“ do krmelce. Dlouhý zimní čas si zpříjemníme pohádkami, budeme dramatizovat, zahrajeme si divadlo.**

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- při rozvíjet fyzickou a psychickou zdatnost
- vytvářet elementární povědomí o přírodních zákonitostech a jejich vlivu na život člověka
- osvojovat si některé poznatky předcházející čtení i psaní (výtvarné, hudební i dramatické činnosti...)
- vytvářet pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení a vytvářet podmínky pro základy práce s informacemi
- rozvíjet tvořivost a schopnost kooperace
- učit se radovat z krás zimní přírody, výtvarně je vyjádřit
- seznamovat se s nebezpečím, které zima přináší a učit se, jak se v takové situaci zachovat
- posilovat prosociální chování, umět spolupracovat
- rozvíjet u dětí úctu k životu ve všech jeho formách

## **Konkretizované výstupy tematického bloku Zima, zima, zimička**

### **oblast biologická**

- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- bránit se projevům násilí

### **oblast psychologická**

- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
- uplatňovat postřeh a rychlost
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvoř (např. použít nějaký symbol)
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)

- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecnovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)

### **oblast interpersonální**

- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí

### **oblast sociálně – kulturní**

- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)

### **oblast environmentální**

- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý, a ne vždy šťastný
- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť, záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí

### **Nabídka činností**

- hry na sněhu – klouzání, sánkování, bobování, koulování, stavění ze sněhu, malování do sněhu
- pokusy se sněhem a ledem
- pozorování zimní přírody, krmení ptáčků, zvěře (doplnění krmelce)
- četba na pokračování V. Vančura „Kubula a Kuba Kubikula“
- poslech a dramaturgie pohádky „O dvanácti měsíčkách“
- výtvarné a pracovní činnosti založené na spolupráci (společné práce dvou a více dětí)
- hudebně pohybové činnosti, pohybové hry ve třídě i venku

- pozorování stop ve sněhu
- hry se zaměřením na rozvoj smyslového vnímání (zrakového, sluchového)
- konstruktivní hry a činnosti s různými stavebnicemi a materiály



## **VI. Co děláme celý den**

Zahrajeme si na řemesla, povíme si, co kdo dělá, jak se střídá den a noc a utíkají měsíce a roky. Povíme si, co je Masopust, připravíme si masku, napečeme koblihy a uspořádáme maškarní karneval, na který pozveme naše kamarády z první třídy. Na společných vycházkách budeme pozorovat zimní přírodu, nakrmíme zvířátka a ptáčky, naučíme se o nich nové písničky a říkadla a zahrajeme si na muzikanty. Naše zážitky si zkusíme namalovat.

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- seznámit děti s další tradicí a s ní spojenými zvyky
- osvojit si věku přiměřené praktické dovednosti, učit se zacházet s grafickým a výtvarným materiálem
- rozvíjení pohybových dovedností, obratnosti
- učit se spolupracovat, aktivně uplatnit svůj nápad
- umět se těšit z příjemných zážitků, umět vnímat a pojmenovat, co je příjemné anebo nepříjemné, co je hezké a co vadí
- umět své pocity, zážitky vyjádřit různými způsoby
- učit se, že svět i život na Zemi má svůj řád
- vytvářet vztah k živé přírodě
- seznamovat se se světem lidí
- osvojit si základní poznatky o prostředí, v němž dítě žije
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností, vytváření základů pro práci s informacemi

### **Konkretizované výstupy tematického bloku Co děláme celý den**

#### **oblast biologická**

- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek

#### **oblast psychologická**

- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí

- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvořky (např. použít nějaký symbol)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrídít knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)

### **oblast interpersonální**

- rozlišovat vhodnost oslovení i tykání a vykání
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout

### **oblast sociálně – kulturní**

- pojmenovat povahové vlastnosti
- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu
- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění

### **oblast environmentální**

- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí

## Nabídka činností

- námětové hry (Na poštu, Na obchod, Na lékaře, Na řidiče, Na truhláře apod.)
- pohybové činnosti
- výtvarné a pracovní činnosti (příprava masek na karneval, příprava těsta na koblihy, pomoc při výzdobě třídy na karneval apod.)
- hudební činnosti – hra Na muzikanty, Já jsem muzikant, hry s rytmickými nástroji
- poslech textu a dramatizace pohádky
- povídání o tom, proč se střídá den a noc, co děláme ráno, v poledne, večer, řekneme si, jak to vypadá v přírodě na jaře, v létě, na podzim a v zimě
- naučíme se novou písničku, říkadlo
- zahrajeme si pantomimu (Řekni, kdo jsem?)
- prohlížení knih, časopisů
- drobné stavebnice a společenské hry (pexeso, Člověče, nezlob se, domino ...)
- hry pro rozvíjení sluchové, zrakové pozornosti, paměti a rozlišování
- hry a činnosti pro rozvoj jemné motoriky
- hry pro hbité jazýčky

### **V úrovni kompetencí pro toto období se zaměříme na:**

#### **1. kompetence k učení**

Budeme rozvíjet schopnosti a dovednosti potřebné k efektivnímu učení.

Povedeme děti ke správnému odhadování svých sil, k učení se hodnotit své osobní pokroky a oceňování výkonu druhých.

#### **2. kompetence k řešení problémů**

Budeme děti učit řešit problémy, na které stačí – známé a opakující se situace se snažit řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého.

Budeme podporovat používání číselných a matematických pojmů.

#### **1. kompetence komunikativní**

Budeme učit děti se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky.

Budeme podporovat rozšiřování slovní zásoby dětí a její aktivní používání k dokonalejší komunikaci s okolím.

#### **2. kompetence sociální a personální**

Budeme učit děti se spolupodílet na společných rozhodnutích – přijímat vyjasněné a zdůvodněné.

Povinnosti, dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobit se jim.

#### **3. kompetence činnostní a občanské**

Budeme podporovat zájem dětí o druhé, o to, co se kolem děje, vážit si práce i úsilí druhých

Povedeme děti k uvědomění si svých práv a práv druhých.

## **VII. Jaro ťuká**

**Co nám chystá jaro? První květiny, první travičku, probouzející se stromy, mlád'ata. Budeme si všimnout všech změn, které toto období přináší, přivítáme písničkou ptáky, kteří se k nám po zimě vrací, budeme si užívat pobytu venku na zahradě, poznávat nejbližší okolí. Říkadly a písničkami se rozloučíme se zimou. Budeme pozorovat naše okolí a řekne si, jak se správně a bezpečně pohybovat po komunikacích, seznámíme se s některými dopravními značkami, vyzkoušíme si situace na dopravním hřišti.**

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- rozvíjení a zdokonalování pohybových schopností a dovedností
- učit se sdílet činnosti se svými kamarády, vzájemně spolupracovat
- umět komunikovat s druhým dítětem, vzájemně se respektovat, chovat se k sobě ohleduplně
- chápat prostorové a časové pojmy
- mít základní početní představy a chápat matematické pojmy
- pokračovat v rozvoji jazykových dovedností, tvořivosti, fantazie
- získávat schopnosti záměrně řídit svoje chování, soustředěnost, pozornost
- učit se novým poznatkům o přírodě a ročních obdobích
- seznamování se s pravidly chování a jejich dodržování ve vztahu k druhému, učit se respektovat pravidla činnosti
- vytvářet základní povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí
- vědět, jak se bezpečně pohybovat po komunikacích, mít základní povědomí o dopravě, dopravních prostředcích, bezpečnosti

### **Konkretizované výstupy tematického bloku Jaro ťuká**

#### **oblast biologická**

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu
- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)

### **oblast psychologická**

- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- uplatňovat postřeh a rychlost
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v číselné řadě 1–10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)
- umět se přizpůsobit změnám
- odložit splnění osobních přání na pozdější dobu
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními

### **oblast interpersonální**

- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení

### **oblast sociálně – kulturní**

- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)

### **oblast environmentální**

- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)

### **Nabídka činností**

- pohybové hry a hry se zpěvem
- různé společenské hry (pexeso, domino)

- manipulativní činnosti s drobnými stavebnicemi, hry s různými konstruktivními stavebnicemi
- námětové hry
- výtvarné a pracovní činnosti (seznamování s různými technikami)
- pozorování v přírodě, pokusy, experimenty (klíčení semen, rychlení apod.)
- rozvíjení jazykových dovedností, rozšiřování poznání – poznávání a pojmenovávání nových květin, rostlin, zvířat, jevů – hry s obrázky
- nácvik nových říkadel, písní, her se zpěvem
- grafomotorická cvičení, výtvarné hry, pracovní listy
- hry na dopravním koberci, s auty a dopravními značkami
- hry s tříkolkami a koloběžkami
- pozorování dopravních prostředků a jejich pohybu na komunikacích, dopravní značky
- prohlížení obrázkových knih, časopisů
- hry na dopravní prostředky
- výlet na dopravní hřiště

## **VIII. Svátky jara**

**Privítáme svátky jara. Seznámíme se s typickými velikonočními tradicemi, které si i vyzkoušíme a připravíme si říkadla na velikonoční koledování. Dozvíme se, jaká mláďata se rodí a podíváme se na EKO farmu do Bílska na malá kůzlátka, na procházkách budeme pozorovat, kdo kde v přírodě žije. Budeme si všímat všeho nového v jarní přírodě a učit se to pojmenovat, namalovat, zaspívat si o tom. Ozdobíme májku.**

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- rozvíjet komunikační dovednosti, posilovat a podporovat zvědavost, zájem dětí
- nadále rozvíjet kooperativní dovednosti
- rozvíjet chápání a orientaci v prostorových a časových pojmech
- osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije (kultura, umění, tradice...)
- získávání nových poznatků a informací o přírodě
- rozvíjet u dětí přiměřenou psychickou a fyzickou zdatnost
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách, učit se být citlivé ve vztahu k přírodě, lidem, k naší planetě
- vnímat prostředí všemi smysly

### **Konkretizované výstupy tematického bloku Svátky jara**

#### **oblast biologická**

- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)

#### **oblast psychologická**

- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)

- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)

### **oblast interpersonální**

- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)

### **oblast sociálně – kulturní**

- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností

### **oblast environmentální**

- všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)

### **Nabídka činností**

- výtvarné činnosti, práce s různým výtvarným materiálem, dekorování kraslic
- pozorování domácích zvířat a jejich mláďat
- umět pojmenovat domácí zvířata a jejich mláďata, získávat nové poznatky a informace o jejich životě
- rozvíjení aktivní slovní zásoby při hrách s obrázky
- při pobytu venku zvládat různé přírodní překážky



- učit se pojmenovat některé květiny, rostliny
- malování, kreslení, modelování – jaro
- seznámení s velikonočními tradicemi, společné řehtání
- návštěva kozí farmy
- hry s rytmickými nástroji, hudebně pohybové činnosti
- nácvik nových písní, říkadel
- poslech velikonočních říkadel a koled
- pozorování změn v přírodě, rychlení semen, setí hrášku, ředkviček
- zdobení májky, „pálení čarodějnic“
- prohlížení knih, a dětských časopisů a encyklopedií
- pohybové hry a činnosti na zahradě MŠ
- hry na pískovišti
- vycházky do okolí, pozorování dopravy

## **IX. Já, moje rodina a mé město**

**Budeme si povídat o rodině, kdo do ní patří, spočítáme všechny její členy. Řekneme si, co je domov, jak se doma cítíme a jak by nám bylo bez domova a kde jsme my doma. Připravíme pro maminky dárek k svátku. Řekneme si, jak se jmenuje naše město a půjdeme si ho prohlédnout. Budeme pozorovat les, louku, řeku, zvířata. Povíme si o tom, v čem je prospěšné sluníčko pro naše zdraví a naopak, že může být i nebezpečné a jakým způsobem se můžeme chránit.**

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností, rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj řečových schopností, osvojení si základních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla.), rozvíjet city a plně je prožívat, zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pohybově)
- vytváření prosociálních postojů, posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem
- chápat rovnost všech lidí bez rozdílu barvy pleti
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- posilovat prostorovou orientaci a smyslové vnímání
- vytvářet kladný vztah ke svému bydlišti, místu, kde žijeme
- mít zájem o řešení problémů, úkolů, situací
- učit se chránit svoje zdraví, dbát na svoji bezpečnost
- ovládat dovednosti předcházející čtení a psaní (grafomotorika, zrakové vnímání, orientace v ploše, ...)
- sluchově rozlišit začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech, utvořit jednoduchý rým, poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- procvičovat paměť dětí
- posilovat prostorovou orientaci a smyslové vnímání

### **Konkretizované výstupy tematického bloku Já, moje rodina a mé město**

#### **oblast biologická**

- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)
- bránit se projevům násilí

### **oblast psychologická**

- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- přicházet s vlastními nápady
- nechat se získat pro záměrné učení
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- umět kooperovat, dohodnout se s ostatními
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)

### **oblast interpersonální**

- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)

### **oblast sociálně – kulturní**

- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí
- všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)

### **oblast environmentální**

- mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)

- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde, co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)

## **Nabídka činností**

- námětové hry, kooperativní hry, dramatizace, pantomima
- povídání o rodině, hra Na rodinu
- nácvik písničky pro maminku, My jsme školka barevná
- výtvarné a pracovní činnosti-výroba dárku ke Dni matek, tvorba makety našeho města (z papírových krabiček), malování „Moje město“, „Tady bydlím“
- poslech pohádek „O Budulínkovi“, O perníkové chaloupce“, příběhy z knihy Děti z Bullerbynu zamyšlení se nad tím, kde je nám dobře a co pro nás znamená rodina
- pozorování našeho města při společných vycházkách, zamyšlení nad tím, co můžeme, musíme, dělat, aby naše město bylo hezké a nám se v něm líbilo a dobře žilo
- návštěva MLK
- výtvarné zachycení zážitků
- hry se slovy
- hry s hádankami
- stolní společenské hry
- hry s hudebními nástroji
- povídání nad obrázky, poslech pohádek
- společné tvoření na pískovišti
- úklid lesíka – při pobytu venku
- konstruktivní činnosti – Stavíme město, dům
- společný výlet na Helfenburk

## **X. Je nám dobře na světě**

Oslavíme společně svátek dětí, řekneme si mnoho zajímavého o naší Zemi, pojedeme na výlet a budeme poznávat i jiná města a jiné kraje a co je důležité, dozvíme se, že cesta není hřiště, budou nás zajímat všechny způsoby pohybu a dopravy, pojedeme na dopravní hřiště, budeme si povídat o prázdninách. Budeme co nejvíce času trávit venku. Připravíme společně rozloučení s našimi předškoláky.

### **Vzdělávací cíle, záměry:**

- zdokonalování pohybových schopností dětí ovládnutí tělesného aparátu a tělesných funkcí posilovat prostorovou orientaci a smyslové vnímání
- rozvoj paměti a pozornosti, představivosti a fantazie, rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvíjení kooperativních dovedností
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvářet povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou a lidmi, společnostmi, planetou Zemí, vnímat, co druhý potřebuje a co mu škodí (ať se jedná o člověka či strom)
- pojmenovávat a vnímat přírodu, která nás obklopuje

### **Konkretizované výstupy tematického bloku Je nám dobře na světě**

#### **oblast biologická**

- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)
- bránit se projevům násilí

#### **oblast psychologická**

- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií
- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)

- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvořky (např. použít nějaký symbol)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.) napodobit některá písmena, číslice
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecnovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- přicházet s vlastními nápady
- přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)
- nebát se požádat o pomoc, radu
- hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)
- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)

### **oblast interpersonální**

- spolupracovat s dospělým
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla apod.)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem

### **oblast sociálně – kulturní**

- pojmenovat povahové vlastnosti
- pochopit funkci rodiny a jejích členů
- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu

### **oblast environmentální**

- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý, a ne vždy šťastný

- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě

### Nabídka činností

- pozorování přírody při pobytu venku, pomoc při péči o květiny na záhoncích
- oslava MDD
- školní výlet
- hry v přírodě a s přírodninami
- příprava „Rozloučení s předškoláky“
- prohlížení encyklopedií
- hudebně pohybové činnosti – tanečky, hra na rytmické nástroje, zpěv známých ale i nových písniček
- hry na dopravním koberci, s auty a dopravními značkami
- hry s tříkolkami a koloběžkami
- pohybové činnosti na zahradě MŠ, hry na pískovišti, stavění z písku, míčové hry, hry s koloběžkami, tříkolkami, dovádění na skákacích míčích.
- hry s vodou (bazének, kropáčky, vodní mlýnky apod.)
- výtvarné činnosti, práce různými výtvarnými technikami „Co nás potkalo na výletě“

### **V úrovni kompetenci pro toto období se zaměříme na:**

#### **1. kompetence k učení**

Povedeme děti učit se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvinout úsilí, soustředit se na činnost a záměrně si zapamatovat, zadanou práci dokončit, postupovat podle pokynů a instrukcí.

#### **2. kompetence k řešení problémů**

Budeme učit děti řešit problémy na základě vlastní zkušenosti.

Povedeme děti k schopnosti rozlišení, která řešení vedou k cíli a která ne.

Povedeme děti k pochopení, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli.

#### **3. kompetence komunikativní**

Budeme učit děti domlouvat se gesty i slovy a učit se samostatně vyjadřovat své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumět slyšenému, slovně reagovat.

#### **4. kompetence sociální a personální**

Budeme děti učit se ve skupině prosadit, ale i podřídít, uplatňovat základní společenské návyky a pravidla společenského styku, respektovat druhé uzavírat kompromisy

Při setkání s neznámými lidmi se chovat obezřetně, umět odmítnout nevhodné chování i komunikaci.

#### **5. kompetence činnostní a občanské**

Budeme učit děti spoluvytvářet pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumět jim, chápat jejich potřebu a učit se, že svým chováním mohou ovlivnit prostředí, v jakém žijí.

## **Závěr:**

Mateřská škola je přirozenou součástí prostředí, ve kterém dítě žije, rozvíjí se, učí se a seberealizuje. Život v ní je pramenem získávání a rozvíjení kompetencí důležitých pro celý další život a pro všechny další životní etapy.

Dopřejme tedy dětem možnost prožít jejich dětství v klidném, přirozeném a přátelském prostředí a přejme si, aby z nich jednou byly šťastní a spokojení lidé, kteří se v životě neztratí.